

Laudatio Peter Callens

Waarde Stafhouders,

Geachte Confraters,

Beste aanwezigen, in al uw titels en hoedanigheden,

Beste vrienden,

1. Vanavond brengen we hulde aan een bijzonder persoon en dit voor zijn uitzonderlijke bijdrage aan ons beroep.

Mijnheer de gewezen voorzitter,

Waarde Stafhouder,

Beste Peter,

Ik wend mij thans tot u, als “adressaat” van deze rede,

2. Er zijn mensen die een beroep kiezen. En er zijn mensen die door een beroep worden gekozen. Peter Callens behoort tot die tweede categorie. “*He was called to the Bar*”, zoals men zegt van een barrister. In zijn toespraak als vers verkozen Stafhouder bekende Peter dat advocaat worden een jongensdroom was. “*Had ik te veel gekeken naar de toenmalige televisiereeks Beschuldigde sta op?*”, vroeg hij zich af, en ging verder “*...ik kan mij in alle eerlijkheid niet voorstellen dat ik iets anders zou kunnen geworden zijn dan advocaat.*”

Een advocaat in hart en nieren. Maar wat voor een advocaat? Ik schets het u in vier bedrijven. Die carrièreschets geeft namelijk gaandeweg prijs hoe hij inderdaad voorbestemd was om elk van de dingen te doen die hij zou doen.

Proloog

3. Peter werd in 1959 geboren, een groots jaar, want ook het jaar waarin de raket Luna 2 voor het eerst het oppervlak van de maan bereikte.

Zijn opleiding was even grondig als de man zelf. Latijn-Griekse opleiding te Kortrijk, rechtenstudie in Namen en te Leuven, en vervolgens een aanvullende studie bankrecht aan de Università de Siena. Daar voegde Peter het Italiaans toe aan zijn talenpallet, samen met een brede appreciatie voor de Italiaans keuken en wijnen, een uitstekende opstap voor een latere baliecarrière.

4. Ook als student was je veelzijdig Peter; je was eerder selectief in het bijwonen van de colleges, maar je was wel intellectueel zeer breed geprikkeld. Je werd zelfs hoofdredacteur van Jura Falconis, onze eigenste “law review” aan de KUL.

In Leuven leerde je Brigitte kennen. Niet zozeer omwille van je ski-talent maar eerder omwille van je passie voor reizen. Die kennismaking werd overigens de basis van een ander zeer succesvol project, dat jullie intussen al 3 kinderen en niet minder dan 5 kleinkinderen bracht. Ook zij zijn gezegend met je passie voor het internationale en met talenknobbels.

Eerste bedrijf: Peter als advocaat

5. Met al dat talent kwam Peter natuurlijk terecht aan onze Brusselse Balie; u vergeeft mij een tikje chauvinisme. Hij vervoegde er het kantoor Braun Claeys Verbeke, legde de eed af in 1982 met Mr Jean-Jo Evrard als stagemeeester. 1982 was eveneens historisch, want net in dat jaar werd het akkoord van Hanzinelle gesloten. Hierdoor kreeg Balie Brussel 2 ordes kreeg en werd de NOAB geboren met Stafhouder Hugo Van Eecke als doopvader.

En “en passant” werd Peter ook nog assistent bij Prof. Walter Van Gerven aan de KUL.

Meer dan vier decennia lang heeft hij zich onderscheiden in het vennootschapsrecht, fusies en overnames, maar ook in de geschillenbeslechting en de internationale arbitrage. Hij was jarenlang partner bij Loyens & Loeff, werd er ook managing partner en volgde het Leadership in Law Firm curriculum aan de Harvard Law School. Hij publiceerde over zijn praktijkdomeinen en over de deontologie van het beroep. Geen ivoren toren, maar een advocaat die de theorie voedt met de praktijk en omgekeerd.

6. Wie Peter kent als advocaat, vat het samen in drie woorden: dossierkennis, constructief, rechtlijnig. Hij is de man die elk detail van een dossier beheerst, die altijd zoekt naar de oplossing in plaats van het probleem, en die daarbij een onwrikbaar moreel kompas hanteert. In de onderhandeling is hij formidabel: hij luistert, analyseert, en komt dan met het voorstel waar niemand omheen kan. Ik heb dat zelf mogen ervaren, in een transactie over de verkoop van een fietsenfabriek in het Antwerpse. Ik blijf discreet over de details, maar Peter heeft mij toen geleerd dat de beste deal diegene is waar beide partijen met opgeheven hoofd buitenkomen (vermits ik toen het groentje was, speelde dit allicht in mijn voordeel).

7. Peter vond intussen ook de weg naar onze beroepsorganisatie. Hij deed dat als openingsredenaar van het VPG in 1992 (met het moedige thema “*Gelijkheid en Utopie*”), als voorzitter van het VPG (1996-1997), als docent in de stageschool, als lid en secretaris van de raad van onze NOAB (1998-2001). Dit laatste geschiedde bij stafhouders Boliau en Fierens, naar jou eigen zeggen grote voorbeelden voor je vorming tot stafhouder. Omgekeerd bevestigen ook de instanties van toen je grote kwaliteiten: je pareltjes van verslagen, je beredeneerde standpunten en je rechtlijnigheid. Een oud-stafhouder voorspelde: “*Deze man zou stafhouder worden*”!

8. Ook de internationale dimensie van ons beroep trok je toen reeds aan. Je werd al vroeg lid van de IBA en schopte het snel tot officer en committee chairman.

Tweede bedrijf: Peter als Stafhouder (2018–2020)

9. Wat moest gebeuren, gebeurde ook. Op 19 juni 2018 werd Peter verkozen tot stafhouder.

Bij zijn verkiezingstoespraak was hij volgens ooggetuigen zichtbaar bewogen. Naast de eerder vermelde jongensdroom was die toespraak meteen een uiting van diepgewortelde reflectie over ons beroep. Hij sprak over de balie als “*een pauwenstaart, met daarin alle kleuren van de regenboog*”. Over diversiteit in het beroep als bron van rijkdom. Over de advocaat als onmisbare pijler van de rechtsstaat, en over de noodzaak van een sterke beroepsorganisatie. Die overtuigingen blijven hem eigen tot op de dag van vandaag.

Als stafhouder was Peter zeer luisterbereid, kort op de bal en eerder conservatief in de interpretatie van de beroepsregels. Maar conservatief in de beste zin van het woord: hij bewaakte de fundamenteën,

niet uit starheid, maar uit overtuiging. Ik ben er zelf een keer getuige van geweest, en dat heeft vooral veel respect opgeleverd over de manier waarop je het ambt uitoefende.

Toen ons beroepsgeheim onder druk kwam te staan door de antiwitwaswetgeving, klonk Peter's stem helder en onverzettelijk. Hij noemde de sluipende uitholling van het beroepsgeheim *“een doorn in het oog van de rechtsstaat”* en waarschuwde dat de advocaat dreigde te verworden tot *“de uitgeschoven arm van de overheid”*.

Bijzonder treffend was zijn herdenkingstoespraak over Louis Braffort, de Brusselse oorlogsstafhouder die in 1944 door rexisten werd vermoord omdat hij opkwam voor de advocatuur en de rechtsstaat. Peter besloot die toespraak met woorden die ook zijn eigen credo samenvatten: *“De strijd van stafhouder Braffort is nog niet gestreden, maar zijn voorbeeld blijft ons leiden. Zijn voorbeeld is dat van een niet aflatende verdediging van onze rechten en vrijheden, ondanks alle tegenspoed.”*

10. En dan kwam de coronacrisis en ging het land in lockdown. Met nieuwsbrieven, richtlijnen en een luisterend oor hield hij de balie bijeen in een tijd waarin de rechtbanken stilvielen en de advocaten eenzaam achter hun schermen zaten. Het was leiderschap in de stilte, en het werd gewaardeerd.

Derde bedrijf: Peter als voorzitter van de OVB (2020–heden)

11. Op 4 mei 2020 – midden in de pandemie, en in een volledig digitale stemming, een primeur – werd Peter verkozen tot voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies. Ook dat stond in de sterren geschreven.

De OVB was geen onbekende voor Peter, want hij was al afgevaardigde geweest, zelfs al van de eerdere Vereniging van Vlaamse Balies.

Als voorzitter zou hij de meer dan elfduizend Vlaamse advocaten vertegenwoordigen. Wij zagen hoe hij dat met de grootse onderscheiding deed. Drie jaar later werd hij – probleemloos - herverkozen, en je lichtte toe: *“Na drie jaar heb ik nog steeds de smaak te pakken.”*

12. Als voorzitter realiseerde je wat je zelf de “informatieomslag” noemt: de OVB stapte naar advocaten en het grote publiek toe met een toegankelijk pakket aan informatie. Hij organiseerde een groots congres, moderniseerde de websites, lanceerde de “Voorzitter op vrijdag”, en bracht de OVB op sociale media.

Inhoudelijk bleef hij hameren op de kernwaarden: het beroepsgeheim, de onafhankelijkheid van de advocaat, de verdediging van de rechtsstaat. Hij schreef heldere opiniestukken, werd geïnterviewd door kranten en tijdschriften, debatteerde met professoren, procedeerde voor het Grondwettelijk Hof en het Europees Hof van Justitie, en liet de stafhouders collectief de Belgische gevangenen bezoeken om de detentieomstandigheden aan de kaak te stellen.

13. Ook op internationaal vlak kreeg Peter de passende erkenning. Zo werd hij in 2020 benoemd tot Honorary Master of the Bench bij de Honourable Society of Gray's Inn in Londen – een van de vier historische Inns of Court, waar ook Francis Bacon en Winston Churchill toe behoorden. Een zeldzame eer voor een Belgische advocaat!

13. Naast zijn inhoudelijke bijdragen beheerste Peter ook de institutionele uitdagingen van de OVB: het dubbele voorzitterschap, nl zowel van de RvB als van de AV als hoogste orgaan is op zich al een

spreadstand. En dan was er ook het voorzitterschap van het College van Toezicht waar je je uitstekend van hebt gekweten.

Een recente bijdrage in de Juristenkrant beschreef de meesterlijke wijze waarop je je rol van voorzitter vervulde, weze het dat de lofprijzing je iets te dicht bij de school van Machiavelli plaatste. Naast je “grote behendigheid” werd gelukkig ook je dossierkennis en grondige voorbereiding van elke vergadering onderkend.

Vierde bedrijf: Peter Callens als mens

14. Erudiet en fijnzinnig, rechtlijnig maar ook pragmatisch, doorgaans zeer aimabel maar hoedanook steeds respectvol naar eenieder. Je bent geboeid door andere culturen en reist graag, altijd bereid op iets op te steken, je bent muzikfanaat, foodie en ware oenoloog.

Ook vestimentair altijd top. Je verscheen zelfs in de lijst van best geklede mannen van Libelle, iets dat je stiekem allicht toch leuk vond.

15. En dan is er het taalgebruik. Peter spreekt en schrijft in een Nederlands dat tegelijk precies en elegant is, doorspekt met verwijzingen naar de klassieken, de opera en de literatuur. Hij citeert met evenveel gemak Cicero als Paul Valéry als George Orwell. Hij verkiest beknoptheid (“*Brevitas mihi amicissima* – ook al lukt dat, naar eigen zeggen, niet altijd. Naast het Nederlands beheerst hij trouwens een brede waaier aan andere talen waaronder het Frans, Engels, Duits, Italiaans, en iets dichter bij huis het West-Vlaams, Gents, Antwerps en Limburgs.

Ook de gezongen taal is hem niet vreemd! Volgens getuigen bereikt dit onvolprezen talent zijn hoogtepunt bij het meezingen van het God Save the King tijdens de openingsplechtigheid van de Law Society in Westminster Abbey. Ik hoop daar binnen enkele weken zelf van te mogen genieten.

16. Maar een laudatio die alleen over verdiensten spreekt, mist de essentie. En er zijn gebreken. Wie Peter kent, weet het: geen eend, geen buikspek, geen cava. Eerder stoïcijns dan hedonistisch. En geen slappe toogpraat: liever een ernstig gesprek bij een goed glas bier. En soms een tikje ongeduld, maar vaak is dat eerder het gevolg van een gebrek aan scherpheid bij de interpellant.

Tot slot, geen fitness of extreme sporten voor Peter, wel gezonde wandelingen, tijd met de kleinkinderen, een beetje golf ... en vissen in De Haan, op tong en garnaal; niet te paard (dat is voor de slappere broeders in Oostduinkerke) maar al wadend door het zeewater met een groot sleepnet achter zich.

Kortom, “*a man for all seasons*”, “*tire à quatre épingles*” und “*immer gerade aus*”.

En dan wend ik mij even tot u Brigitte

17. We kennen jullie als een zeer soliede team, beide met een sterke zin voor engagement en intellectuele uitdaging, beide mediterrane geïnspireerd, weze het voor jou iets meer Spaans en voor Peter meer Italiaans, maar zeer complementair en waardig aanwezig in ons midden.

Dank ook aan jou voor je bijdrage aan deze mooie carrière!

18. Ik sluit af met Peters eigen woorden, uitgesproken bij zijn aantreden als stafhouder, die niets aan kracht hebben ingeboet: *“Advocaten zijn dwarsliggers en zij moeten dat zijn. Zij wijzen op de beperkingen, hiaten en dysfuncties in de regelgeving en in de instellingen. Omdat wij dat doen zijn wij onmisbaar in een moderne maatschappij. Wij zijn de stem die zonder macht, maar met des te meer autoriteit kan spreken, wij hebben de kracht van het woord.”*

Peter,— om het met Uw geliefde Paul Valéry te zeggen: *“Il faut être léger comme l’oiseau, non comme la plume.”* Jij hebt het beroep van advocaat, alsook het ambt van stafhouder en voorzitter bekleed met de lichtheid van de vogel, niet van de veer. Eerder de vogel, die zelf vliegt en de controle bewaart, dan de veer die gewoon meewaait met de wind en geen eigen kracht heeft!

Wij danken je voor alles wat je hebt betekend en nog betekent voor de advocatuur en voor elk van ons.

Dit is overigens geen afscheid, wat ik begrijp dat er voor jou alweer enkele nieuwe ijzers in het balievuur liggen. Je zal ons daar vooral van op de hoogte willen houden.

Leve de advocatuur. En leve Peter Callens.

Epiloog

We willen die mooie carrière ook eren met een klein presentje. We hebben ons verwaardigd om al jouw “Voorzitters op Vrijdag” die je zes jaar lang hebt afgeleverd, te bundelen en aldus te verzekeren voor het nageslacht. Ik had ook de eer een voorwoord toe te voegen, waaruit ik 1 passage citeer (de rest laat ik jullie allen zelf lezen”:

“Peter Callens vertrekt vrijwel steeds van een concreet feit uit de actualiteit, een arrest, een wetgevend initiatief, ... om van daaruit iets fundamenteelers te zeggen over het beroep van advocaat, het belang van de rechtstaat, de nood aan een kwalitatieve Justitie Die aanpak is niet toevallig: zij verraaft de overtuiging dat de kernwaarden van de advocatuur, de verdediging van de rechtstaat of de belangen van de rechtzoekende geen abstracte beginselen zijn die men eens per jaar plechtig herhaalt, maar iets wat voortdurend bevraagd en verdedigd moet worden....”

Het bundel is trouwens zeer passend opgesmukt met een originele pentekening van onze eigenste cartoonist, bestuurder Nicolaas Vinckier!

Erik Valgaeren

Brussel, Koninklijke Bibliotheek, 9 september 2026